



**Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine**

**ЗВІТ
про результати відвідування
приватного пансіонату для осіб похилого віку
«Промінь життя» у місті Кам'янець-Подільський**

21.01.2025

м. Хмельницький, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 21.01.2025 групою національного превентивного механізму (далі – група НПМ) здійснено відвідування приватного пансіонату для осіб похилого віку «Промінь життя», що у місті Кам'янець-Подільський (далі – пансіонат, заклад).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Шейгец Оксана Миронівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ).

Осередчук Ольга Михайлівна, представник громадської організації.

Касянюк Алла Анатоліївна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Пансіонат для осіб похилого віку знаходиться за адресою: вул. Проектна-1, буд. 4, м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька область, 32315.

Представник пансіонату – керівник Товариства з обмеженою відповідальністю «Промінь життя» Шпичко Максим Миколайович.

Відвідування НПМ проведено в присутності старшої зміни у пансіонаті Кривоносюк Інни Василівни.

Пансіонат розміщено у житловому двоповерховому будинку з цокольним приміщенням та розрахований на одночасне перебування 41 особи (фото 1).

На день відвідування вільних місць в пансіонаті не було. У закладі проживав 41 підопічний (особи похилого віку віком від 59 до 101 року), з них: 11 чоловіків та 30 жінок, 37 підопічних отримують паліативну допомогу, більшість підопічних ліжкові хворі.

Господарську діяльність у пансіонаті здійснює Товариство з обмеженою відповідальністю «Промінь життя» (далі – ТОВ). Згідно з Випискою з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань основним видом діяльності ТОВ є КВЕД 87.30 «Надання послуг щодо догляду із забезпеченням проживання для осіб похилого віку та осіб з інвалідністю».

На виконання вимог статті 15 Закону України «Про соціальні послуги» пансіонат включено до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг (рішення УСЗН Хмельницької МР від 15.04.2024 № 2400490).

Підопічні перебувають у пансіонаті на підставі Договору про надання соціальних послуг на користь третьої особи (далі – Договір), відповідно до якого предметом договору є надання соціальної послуги підопічному із

стаціонарного догляду, оплата за яку покладається на Замовника (члена родини підопічного, або особи, що забезпечує догляд і допомогу підопічному, який втратив здатність до самообслуговування і потребує соціальної послуги).

Вартість перебування в пансіонаті однієї особи становить 10 тис. грн на місяць в залежності від обсягу послуг та умов проживання.

Загальна чисельність працівників закладу складає 10 осіб. Під час робочої зміни, яка триває у пансіонаті 15 днів постійно у пансіонаті знаходиться 5 працівників із числа обслуговуючого персоналу, з них один працівник кухні.

Персонал пансіонату допомагає у дотриманні підопічними режиму прийому лікарських засобів за призначенням лікаря. Забезпечення підопічних медичними препаратами чи іншими діагностичними послугами здійснюється їх родичами/близькими.

З метою забезпечення мобільної паліативної медичної допомоги підопічним пансіонату ТОВ укладено договір із Товариством з обмеженою відповідальністю «Сіліця – Сіті+» від 02.01.2025 № 4 про співробітництво та надання медичних послуг.

В пансіонаті організовано триразове харчування. Під час спілкування з підопічними нарікань на якість приготування страв не надходило.

У приміщеннях пансіонату, в тому числі житлових кімнатах, дотримано санітарно-гігієнічних норм. Житлові кімнати обладнані відповідно до потреб підопічних: наявні функціональні ліжка, протипролежневі матраци, приліжкові тумби та персональні засоби технічної реабілітації. У кожній житловій кімнаті є шафи для зберігання одягу та телевізори.

Група НМП провела особисте конфіденційне спілкування з 10 підопічними та 3 працівниками закладу. Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило. Окрім того, під час відвідування проведено спілкування з відвідувачами пансіонату, які провідували у закладі своїх близьких – скарг на умови перебування, неналежний догляд родичів не надходило.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. В пансіонаті не дотримано безпечних умов перебування підопічних, зокрема, у будівлі не встановлено протипожежної сигналізації, а також на момент відвідування у закладі відсутні первинні засоби пожежогасіння, що свідчить про порушення вимог Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417 та абзацу другого підпункту 1 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185 (далі – Критерії діяльності).

У ході відвідування встановлено, що у пансіонаті наявна інформаційна таблиця про наявність укриття, тобто пристосованого приміщення, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних у разі оголошення повітряної тривоги або обстрілів. Утім наявне цокольне приміщення є не пристосованим для безпечного перебування клієнтів закладу та не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 (далі – Державний стандарт), абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності та Вимогам з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 (фото 2, 3, 4).

З огляду на те, що більшість підопічних не здатна самостійно, без сторонньої допомоги, підвестися з ліжка, що унеможливорює їх швидку евакуацію у разі виникнення надзвичайної ситуації, у разі оголошення сигналу «Повітряна тривога» у регіоні, вони продовжують перебувати у своїх житлових кімнатах.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

3. У пансіонаті ведеться «Журнал лікарських призначень», у якому згідно із записами проставляються відмітки про виконання лікарських призначень підопічним лікарями, які надають медичні послуги, на підставі укладених з підопічними договорами. Оскільки інша медична документація в пансіонаті відсутня (медичні картки амбулаторного хворого, листки лікарських призначень тощо), група НПМ не мала можливості з'ясувати, як організовано надання медичної допомоги підопічним, у тому числі відповідно до призначень лікарів, що є одним із заходів змісту соціальної послуги стаціонарного догляду відповідно до вимог Державного стандарту. Водночас старша зміни пансіонату надала пояснення, що до закладу щотижня приїжджає мобільна бригада ТзОВ «Сіліця-Сіті+», лікарі якої проводять огляд підопічних, фіксують скарги та призначають необхідне лікування. У критичних випадках, здійснюють виклик швидкої медичної допомоги.

4. У житлових кімнатах закладу відсутні кнопки виклику персоналу. У разі виникнення потреби в екстреній медичній допомозі у ліжкових хворих та маломобільних підопічних виникає проблема у швидкому та своєчасному зверненні за допомогою до працівників пансіонату.

5. Пансіонатом порушено вимоги Заходів та засобів щодо попередження інфікування при проведенні догляду за пацієнтами, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 03.08.2020 № 1777, які обов'язкові для всіх закладів, що надають соціальні послуги незалежно від форми власності та підпорядкування. Зокрема, у закладі не облаштовані окремі приміщення для ізоляції осіб з інфекційними

захворюваннями, що порушує вимогу щодо забезпечення належних умов для своєчасної ізоляції таких осіб і попередження поширення інфекцій серед підопічних та персоналу.

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 32 Конституції України, статті 14 та 22 Конвенції про права осіб з інвалідністю).

6. Санітарно-гігієнічні процедури ліжковим хворим підопічним здійснюються у житлових кімнатах. Утім, у кімнатах, у яких проживає більше ніж одна особа, відсутні ширми для забезпечення приватності під час здійснення індивідуальних гігієнічних процедур. Використання туалетного стільця, зміна підгузків та миття підопічних у присутності інших осіб порушує право мешканців на повагу до людської гідності (фото 5, 6).

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, житло (стаття 48 Конституції України).

7. Групою НППМ виявлено перенаселення підопічних в окремих житлових кімнатах, що є порушенням норми житлової площі на особу, встановленої на рівні 8-10 м², та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007) (фото 7).

8. У пансіонаті організовано триразове, а не чотириразове харчування, що не відповідає Основним заходам, що становлять зміст соціальної послуги стаціонарного догляду, які затверджені у додатку 3 до Державного стандарту.

9. Організація харчування підопічних в пансіонаті здійснюється всупереч вимогам підпункту 3 пункту 5 Критеріїв діяльності, та забезпечується власними потужностями. Продукти закуповуються і використовуються для приготування їжі і зберігаються в холодильних камерах з порушенням правил товарного сусідства та без відповідного маркування, що не відповідає вимогам статті 49 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів».

10. Всупереч вимогам підпункту 5 пункту 4 Критеріїв діяльності у працівників надавача соціальних послуг відсутні особисті медичні книжки та відомості про проходження обов'язкових профілактичних медичних оглядів відповідно до Порядку проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів та видачі особистих медичних книжок, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2001 № 559 «Про затвердження переліку професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам, порядку проведення цих оглядів та видачі особистих медичних книжок».

11. В закладі не здійснюється бракераж готової продукції. Не визначено осіб, які уповноважені на допуск готової продукції для її видачі підопічним, не відбираються добові проби страв.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

12. В пансіонаті в порушення вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» та Державного стандарту відсутній інклюзивний простір, не забезпечено архітектурної доступності до всіх приміщень, відсутні розумні пристосування. Зокрема, будинок не обладнано підйомником, що унеможливило організацію прогулянок для маломобільних підопічних, а також ускладнює безперешкодне пересування підопічних будинком (фото 8, 9).

Коридори не обладнані поручнями для зручності пересування. У санітарно-гігієнічних кімнатах пансіонату також відсутні поручні. Сходи не мають відповідного контрастного маркування у відношенні до інших сходинок сходового маршруту (фото 9).

Дерев'яні сходи між поверхами не забезпечують підопічним можливості для безперешкодного пересування з використанням різних допоміжних засобів. Тому, більшість підопічних не мають можливості прогулянок на свіжому повітрі, так як будинок не має універсального простору для маломобільних підопічних (фото 10).

13. В закладі відсутні відомості про підопічних, які мають інвалідність. Відповідно, група НПМ не мала можливості з'ясувати рівень забезпечення підопічних технічними засобами реабілітації та виконання інших реабілітаційних заходів відповідно до ІПР.

Варто зазначити, що ІПР особи з інвалідністю є обов'язковою для виконання органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, реабілітаційними установами, підприємствами, установами, організаціями, в яких перебуває особа з інвалідністю, незалежно від їх відомчої підпорядкованості, типу і форми власності відповідно до статті 23 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні».

Порушення прав осіб похилого віку на отримання послуг стаціонарного та паліативного догляду відповідно до вимог законодавства (Закон України «Про соціальні послуги», Державний стандарт стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності).

14. Всупереч вимогам статті 22 Закону України «Про соціальні послуги» у пансіонаті не складаються індивідуальні плани надання соціальної послуги стаціонарного догляду на підставі результатів комплексного визначення та оцінки індивідуальних потреб отримувача соціальної послуги, у якому мають бути зазначено заходи з надання такої послуги, відомості про необхідні ресурси, періодичність і строки виконання, відповідальних виконавців, дані щодо моніторингу результатів.

Відсутність індивідуальних плани надання соціальних послуг, що є порушенням пункту 2 розділу III та пункту 2 розділу IV Державного стандарту

та свідчить про порушення прав осіб похилого віку на отримання послуг стаціонарного та паліативного догляду відповідно до вимог законодавства.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Керівнику Товариства з обмеженою відповідальністю «Промінь життя» Шпичку М.М. та адміністрації пансіонату забезпечити:

приведення діяльності пансіонату у відповідність до положень Закону України «Про соціальні послуги», Критеріїв діяльності та Державного стандарту;

дотримання Правил пожежної безпеки, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417;

облаштування наявного цокольного приміщення укриття для усіх підопічних закладу;

надання медичної допомоги підопічним відповідно до вимог законодавства, у тому числі відповідно до призначень лікарів та забезпечити ведення необхідної медичної документації;

облаштування приміщення пансіонату відповідно до норм ДБН В.2.2-40:2018 та ДБН В.2.2-9:2018;

вжиття заходів щодо облаштування приміщення для ізоляції новоприбулих осіб, з метою попередження поширення інфекційних захворювань на території пансіонату;

вжиття заходів щодо дотримання норм житлової площі на особу відповідно до вимог ДБН В.2.2-18:2007;

дотримання права підопічних на приватність, зокрема оснастити житлові кімнати, у яких проживає більше, ніж одна особа ширмами;

контроль за організацією харчування підопічних пансіонату;

забезпечити проходження обов'язкового медичного огляду працівниками пансіонату;

облаштування у будівлі пансіонату відповідно до вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд»;

складання індивідуальних планів надання соціальної послуги стаціонарного догляду на підставі результатів комплексного визначення та оцінки індивідуальних потреб отримувача соціальної послуги.

Додатки: фотоматеріали – на арк. 3 в 1 прим.

Керівник групи НПМ:

**головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини**



Оксана ШЕЙГЕЦ

Фото1



Фото 2



Фото 3



Фото 4



Фото 5

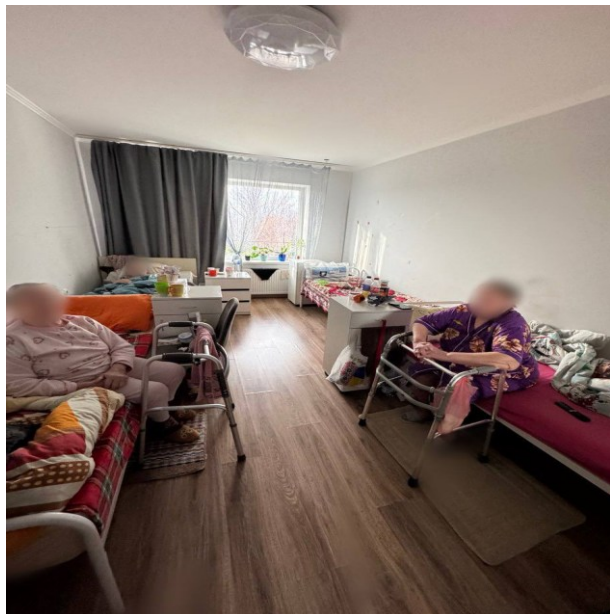


Фото 6



Фото 7



Фото 8

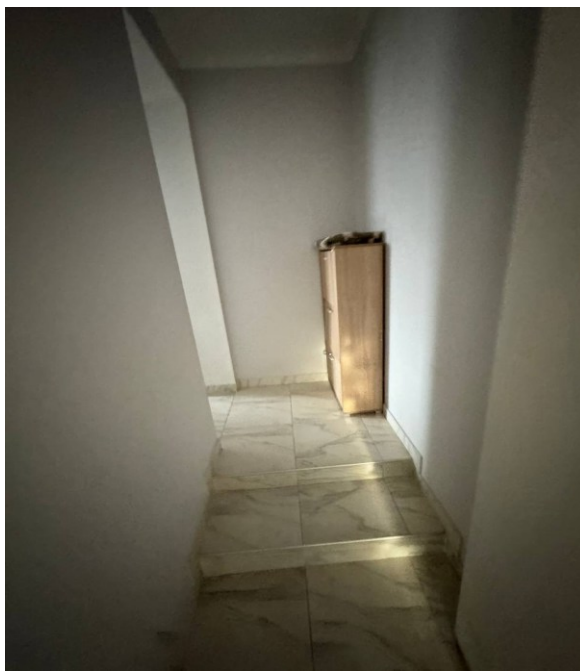


Фото 9



Фото 10

